

Vandaag

Vernieuwende
jeugdzorg

Zending
anno 2010

Voordelen
notarieel
schenken

**KERK IN
ACTIE
GIRO 456**

Protestante Kerk

Als ik down ben en me hulpeloos voel
als de leugen regeert,
als angst en onverschilligheid toenemen:
moge uw koninkrijk dan komen!

Als er geen vreugde meer is
als de liefde ontbreekt
en het ongeloof groeit met de dag:
moge uw koninkrijk dan komen.

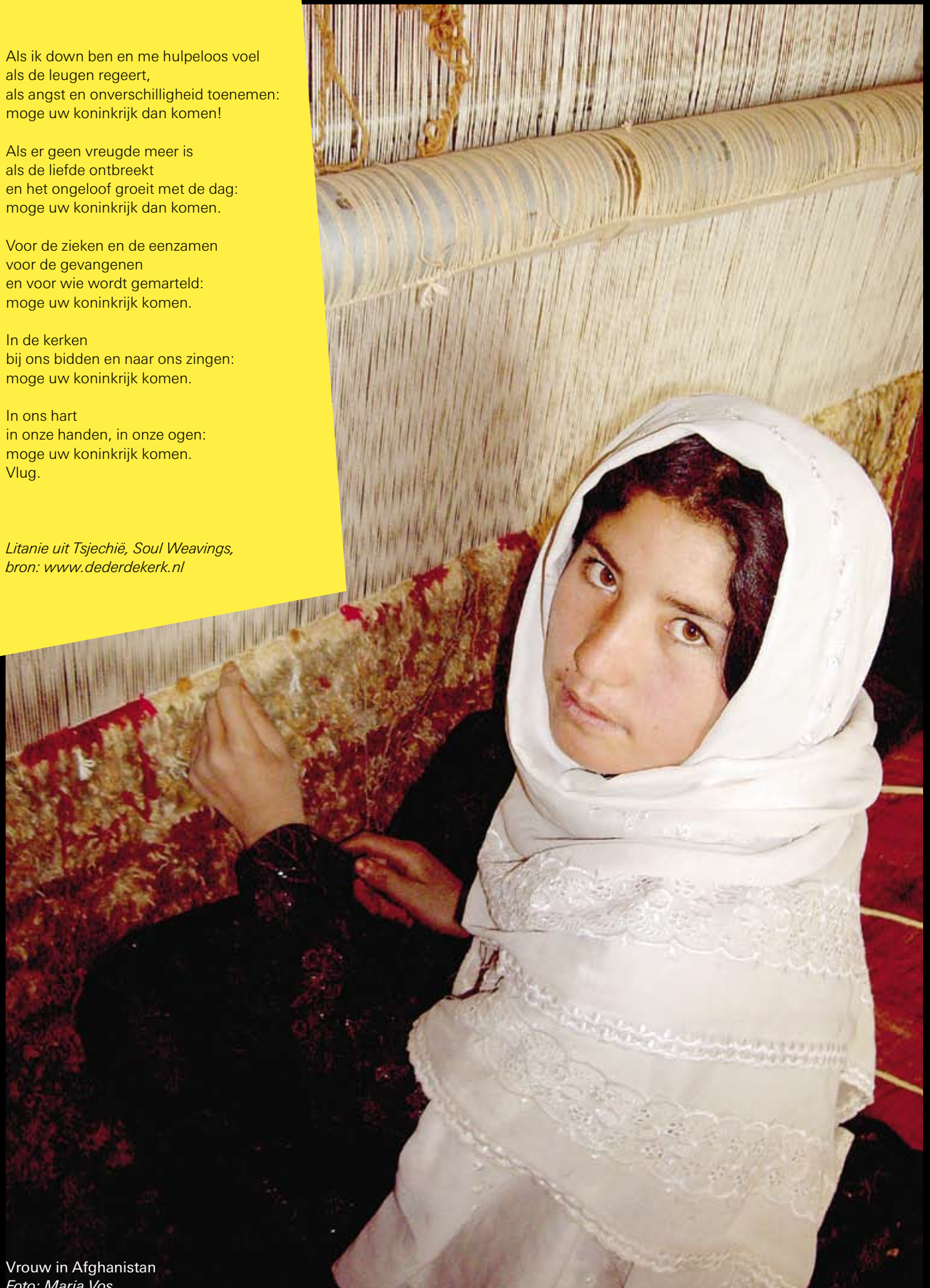
Voor de zieken en de eenzamen
voor de gevangenen
en voor wie wordt gemarteld:
moge uw koninkrijk komen.

In de kerken
bij ons bidden en naar ons zingen:
moge uw koninkrijk komen.

In ons hart
in onze handen, in onze ogen:
moge uw koninkrijk komen.
Vlug.

*Litanie uit Tsjechië, Soul Weavings,
bron: www.dederdekerk.nl*

Vrouw in Afghanistan
Foto: Marja Vos

Colofon

VANDAAR, 4E JAARGANG, 2010, NO. 2

Vandaar biedt informatie aan gevers over het werk van Kerk in Actie en ICCO en legt verantwoording af over de besteding van de gelden voor projecten. Het magazine verschijnt 4 x per jaar en wordt gratis toegezonden aan hen die het werk van Kerk in Actie financieel ondersteunen.

KERK IN ACTIE EXPRESS

Wilt u op de hoogte blijven van het werk dat we met uw steun kunnen doen? Geef u dan op voor de maandelijkse e-mail-nieuwsbrief Kerk in Actie Express via www.kerkinactie.nl/express.

UITGEVER

Vandaar is een uitgave van Kerk in Actie, die namens de Protestantse Kerk in Nederland en tien oecumenisch georiënteerde kerken en organisaties het missionaire en wereld-diaconale werk uitvoert. Dit in samenwerking met ICCO, de interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

REDACTIE

Renate Barendregt, Paula van Cuilenburg (eindred.), Gonda de Haan, Henk van IJken, Hanan Nhass, Mieke Labots, Henk Lubberts, Miriam Nagtegaal, Sietske Renting, Henja Visser, Freek Visser (fotored.), Huub Wieringa

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht
E-mail: j.van.cuilenburg@kerkinactie.nl

OPMAAK EN DRUK

Interface Communicatie B.V., Ede
Koninklijke BDU, Barneveld

ADMINISTRATIEADRES

Adreswijzigingen kunt u doorgeven aan:
Donateursadministratie Kerk in Actie,
Postbus 456, 3500 AL Utrecht of
tel.nr.: (030) 880 13 38,
e-mail: adressen@kerkinactie.nl

BIJDRAGE KERK IN ACTIE

Wanneer u een vaste bijdrage geeft aan Kerk in Actie, dan wordt deze in de eerste week van de maand automatisch afgeschreven. Wijzigingen ten aanzien van de machtiging kunt u doorgeven via tel. (030) 880 13 38.

ISSN 0167-2363

Foto omslag: Vrouw in Haïti, kort na de aardbeving. Foto: Paul Jeffrey/ACT Alliance

4

Binnenland

In jeugdorp De Glind wonen ongeveer honderdvijftig uit huis geplaatste kinderen en jongeren.

Inhoud

7

Zending

Bruisende Landelijke Zendingsdag biedt inspiratie voor zending anno 2010.

14

Fondsenwerving

Notarieel schenken: voordelig voor alle betrokkenen!

Rudolphstichting	4
Together: Cambodja	6
Landelijke Zendingsdag	7
Vrouwen Staan Sterker	8
WRR-rapport	10
Noodhulp Haïti	12
Column/Berichten	13
Notarieel schenken	14
Standplaats Libanon	15

Helpen waar geen helper is

Vernieuwende jeugdzorg door Rudolphstichting

'Als kinderen buiten de samenleving dreigen te vallen, moeten we een samenleving creëren waarin zij wel welkom zijn.'

Bovenstaande veelzeggende uitspraak is van een man met visionaire ideeën over de opvang van kinderen en jongeren die niet langer bij hun ouders kunnen wonen. Wie deze man is? Dominee R.J.W. Rudolph (1861-1914), grondlegger van jeugdorp De Glind en nog steeds inspirator van de Rudolphstichting.

Ruimte scheppen voor jeugd

Wat dominee Rudolph bijna honderd jaar geleden is begonnen, heeft in de loop van de tijd heel wat doorstaan: het jeugdorp De Glind, gelegen tussen Amersfoort en Barneveld, ging begin jaren twintig van de vorige eeuw bijna failliet en ook ontwikkelingen in de jeugdzorg bedreigden het voortbestaan van het dorp. Tegenwoordig is de Rudolphstichting nog steeds nauw betrokken bij het jeugdorp. Het beheren en onderhouden van dit eigendom voor jeugdzorg is een van de kerntaken. Een andere kerntaak is de ontwikkeling van vernieuwende zorgprojecten voor uit huis geplaatste kinderen en jongeren. De Glind biedt daarvoor ook de ruimte en de mogelijk-

heden, omdat de Rudolphstichting eigenaar is van grond, gebouwen en gezinshuizen. De slogan van de Rudolphstichting is dan ook niet voor niets 'Ruimte scheppen voor jeugd'. Met een klein team werkt de Rudolphstichting vanuit het kantoor in De Glind aan deze opdracht. De kern van deze missie is uit huis geplaatste kinderen een inspirerende en veilige leefomgeving bieden.

Jeugdorp De Glind

Jeugdorp De Glind: een klein, groen dorpje in de buurt van Barneveld met ongeveer zeshonderd inwoners. Het is ook het dorp waar dominee Rudolph vorm heeft gegeven aan zijn ideeën over de opvang van jeugd. Het vormt de thuisbasis van de Rudolphstichting. En nog steeds is het een plek waar kinderen en jongeren een bijzondere plaats innemen. Doordat de Rudolphstichting eigenaar is van grond en gebouwen in dit dorp, biedt zij een tiental organisaties de ruimte voor hulp en zorg aan uit huis geplaatste kinderen en jongeren. Daarnaast stimuleert ze een fijn leefklimaat door het subsidiëren van

Meer over de Rudolphstichting, jeugdorp De Glind en de andere projecten kunt u lezen op de website: www.rudolphstichting.nl. Daar kunt u ook een kort, informatief filmpje over het werk bekijken.

De Rudolphstichting wordt door Kerk in Actie financieel gesteund. Ook u kunt dit diaconaal project steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. project D 085103.

voorzieningen als het zwembad, het dorpscentrum, de kinderboerderij en de voetbalclub. In dorpscentrum Glindster bijvoorbeeld zijn veel naschoolse activiteiten. Kinderen en jongeren komen er sporten, knutselen, muziek maken of gezellig in de soos hangen.

In De Glind wonen ongeveer honderdvijftig uit huis geplaatste kinderen en jongeren, voornamelijk in gezinshuizen. Door allerlei problemen kunnen deze kinderen niet meer thuis wonen. Het gaat dan om bijvoorbeeld mishandeling, verwaarlozing of verslavingsproblemen van de ouders, maar ook om ernstige lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen of gedragsproblemen van de kinderen zelf. In De Glind worden de kinderen vooral opgevangen in de vijftientwintig gezinshuizen. Een gezinshuis biedt structuur, continuïteit in zorg en veiligheid binnen de omgeving van een bestaand gezin.

Een eeuw vernieuwende jeugdzorg

In 2011 bestaat het gedachtegoed van dominee Rudolph honderd jaar! Een eeuw lang vernieuwende jeugdzorg in een gewoon bijzonder dorp. Voor de Rudolphstichting is dat het startsein om naar de mogelijkheden buiten De Glind te kijken. Na een eeuw opvang in gezinshuizen in De Glind brengt ze dit ijzersterke concept naar de rest van Nederland. Daarom werkt ze samen met *Gezinshuis.com* aan de groei van het aantal kinderen in Nederland dat in een gezinshuis kan wonen in plaats van in een tehuis. Op dit moment wonen ongeveer zevenhonderdvijftig kinderen in een gezinshuis, terwijl tweeëntwintigduizend uit huis geplaatste kinderen ook in een gezinshuis zouden kunnen wonen als er voldoende plaatsen waren. Die zijn er helaas niet. Beide organisaties (Rudolphstichting en *Gezinshuis.com*) zetten daarom

Standbeeld Zorg en Gebondenheid in De Glind

Kinderen in jeugdorp De Glind

hoog in, met een ambitieuze doelstelling: in tien jaar tijd verruilen tienduizend kinderen in Nederland een tehuis voor een gezinshuis!

Om te bereiken dat al deze kinderen een plek vinden in een gezinshuis, zijn er simpelweg meer gezinshuizen nodig. *Gezinshuis.com*, eerst een project van de Rudolphstichting en nu een zelfstandige organisatie, heeft daarom een eigen 'franchiseformule' opgericht. De gezinshuisouders die bij hen zijn aangesloten, zijn niet in loondienst van een zorgaanbieder, maar zijn zelfstandige ondernemers die zelf de regie in handen hebben.

Een voorbeeld van zo'n gezinshuis staat in Houten. Twee ouders vangen samen vijf kinderen op: *'Als gezinshuisouder hebben wij de taak om deze kinderen continu een veilige basis te bieden. Daarom is in principe altijd een van ons tweeën thuis.'*

'Als dat een keer niet lukt, zijn er mensen die voor ons kunnen inspringen en voor de kinderen vertrouwd zijn.'

De Rudolphstichting maakt zich sterk voor de opvang in gezinsvormen, omdat deze vorm een aanvulling is op de huidige praktijk in de jeugdzorg. Op een leefgroep krijgen kinderen binnen vierentwintig uur met steeds weer andere begeleiders te maken, maar een gezinshuis wordt gerund door ouders die er vierentwintig uur per dag en

zeven dagen per week zijn. Dit is een wezenlijk verschil, wat maakt dat de Rudolphstichting zich blijft inzetten om het gedachtegoed van dominee Rudolph meer en meer in de jeugdzorgpraktijk van alle dag te integreren.

Op eigen benen

In de afgelopen jaren heeft de Rudolphstichting ook andere projecten ontwikkeld. Zoals in 2004 *Kinderhospice De Glind*: een van de eerste hospices in Nederland voor ernstig zieke kinderen. Deze kinderen komen voor een paar dagen, een weekend of een week naar het hospice, voor tijdelijke ontlasting van de ouders.

En in 2007 *De Wijde Mantel*, een woonvorm voor ernstig gehandicapte kinderen met hun ouders. De unieke opstelling van het ouderlijk huis en de zorgappartementen maakt het mogelijk dat de ouders hun kind niet in een instelling hoeven te plaatsen, maar dat het dichtbij huis kan blijven. In totaal wonen er zes gezinnen in De Wijde Mantel. Voor de zorg van het gehandicapte kind kunnen zij dankzij het 'Persoonsgebonden Budget' zorgmaatjes inhuren. Het wonen in De Wijde Mantel biedt vooral perspectief voor een gezamenlijke toekomst als gezin. *'Voor de toekomst hoop ik dat we nog lang samen in één huis kunnen wonen. Dat wanneer ik tachtig ben ik nog steeds de zorg voor Lot kan organiseren door die mensen uit te zoeken die op een fijne ma-*

nier met haar omgaan. Want daar hangt haar geluk vanaf,' aldus een van de ouders. Een van de meest recente projecten is de ontwikkeling van het multifunctioneel dorpscentrum Glindster. In mei 2009 is dit gebouw geopend en sindsdien is het volop in gebruik. Het vervult een functie voor De Glind, maar biedt ook horeca- en concertmogelijkheden. Het is een ontmoetingsplek voor jong en oud. Door een leerwerktraject kunnen jongeren er praktijkervaring op doen in de horeca.

Diaconale opdracht

De Rudolphstichting is een vereniging van diaconieën van de Protestantse Kerk in Nederland. Daardoor heeft de organisatie een groot draagvlak om nieuwe projecten op te zetten. Belangrijker is nog dat hierdoor ook kerken een rol kunnen vervullen in de jeugdzorg in Nederland. Helpen waar geen helper is, is daarbij het motto wat zowel voor deze diaconieën als voor de Rudolphstichting geldt. Nu de Rudolphstichting haar blik verbreedt en na honderd jaar jeugdzorg in De Glind zich ook wil richten op de rest van Nederland, ontstaan er nieuwe kansen voor het decennialange, diaconale werk van de Rudolphstichting.

Annemarie van der Velde is communicatie- en projectmedewerker bij de Rudolphstichting.

Hoop in Cambodja

In gesprek met Togetthere vrijwilliger Lydia de Wilde

Veel kinderen en jongeren in Cambodja groeien op in zeer moeilijke leefomstandigheden. De organisatie *World Relief Cambodja* wil daar verandering in aanbrengen met het 'Hope' programma.

De wijkgemeente Nieuwe Kerk te Amersfoort is via Kerk in Actie Interactief verbonden met *World Relief Cambodja*. Lydia de Wilde maakt deel uit van de Nieuwe Kerk en is van 1 februari tot eind juli 2010 als Togetthere vrijwilliger werkzaam bij *World Relief Cambodja*. Lydia vertelt over haar beweegredenen om naar Cambodja te gaan, over het werk daar en hoe haar wijkgemeente daarbij betrokken is.

Hoe kwam je ertoe naar Cambodja te gaan?
'Nadat ik mijn studie voor onderwijsassistent had afgerond, wilde ik nieuwe dingen ontdekken. Ik was nieuwsgierig naar ontwikkelingswerk en naar andere culturen. Cambodja kwam in beeld omdat mijn wijkgemeente, de Nieuwe Kerk in Amersfoort, al drie jaar interactief verbonden is met *World Relief Cambodja*. Tijdens zendingszondagen had ik beelden gezien van het 'Hope' programma. Ook had ik het verhaal gehoord van Joke van Opstal, de initiatiefneemster daarvan. Verder besteed ik als leidster van de kindernevendienst aandacht aan het 'Hope' programma. Dit onder andere door het concreet te maken: de kinderen sparen voor Vannak, een jongen uit Cambodja. Ik vind het heel plezierig met kinderen en jongeren te werken en 'Hope' probeert juist hen te bereiken. Het leek mij daarom een prachtige kans om als vrijwilliger via Togetthere naar Cambodja te gaan.'

Hoe bereidde je je voor op de reis?

'Bij Togetthere kreeg ik een goede voorberei-

ding, waaronder een veiligheidstraining. Ik heb daardoor inzicht gekregen in de situaties die ik tegen kan komen en in de manier waarop ik zelf op bepaalde situaties reageer. De ontmoeting met andere jongeren tijdens de training bracht me steun en vriendschap. In mijn wijkgemeente vertelde ik dat ik naar Cambodja zou gaan. De zendingscommissie reageerde daar enthousiast op. Vlak voor vertrek werd ik tijdens de dienst in de kerk door de kinderen toegezongen met een zegenlied en na de dienst wensten veel mensen mij succes toe. Dat heb ik als hartverwarmend ervaren.'

Wat doe je zoal in Cambodja? Wat zijn je belevingen?

'Samen met mijn tolk geef ik leiding aan vrouwen- en jongerengroepen. De vrouwen zijn vaak ziek door aids. We doen Bijbelstudie met elkaar en we gaan in gebed ter bemoediging. We doen spelletjes en we maken ansichtkaarten. Ook met de jongeren doen we Bijbelstudie, verder zingen we liedjes of spelen we volleybal. Ik ben heel enthousiast over het 'Hope' programma. 'Hope' brengt educatie en plezier: precies wat opgroeiende kinderen nodig hebben! Ik merk dat mensen door iets kleins al bemoedigd worden, maar ik ervaar ook machteloosheid. Mensen kunnen er heel slecht aan toe zijn. Wat me vooral opvalt is dat mensen zo weinig mogelijkheden hebben om hun leven vorm te geven.'

De organisatie *World Relief Cambodja* wil positieve veranderingen aanbrengen in het huidige Cambodja, een land dat veel te lijden heeft gehad van de gevolgen van de Rode Khmertijd (1975 – 1979). In 1994 is het 'Hope' programma onder leiding van Joke van Opstal van start gegaan, een programma voor onder meer kinderen en jongeren in sloppenwijken en op het platteland. 'Hope' ontplooit voor hen activiteiten zoals spelletjes, drama en poppentheater. Ook volwassenen worden met het programma bereikt. Zij worden gestimuleerd zich aan te sluiten bij een huiscommuniteit. De volwassenen leren te zorgen voor mensen met aids in hun omgeving en ze leren kinderclubs te begeleiden. Bijbelstudie en gezondheidsvoorlichting zijn belangrijke pijlers van het 'Hope' programma.

Een dvd over het werk in Cambodja is verkrijgbaar bij gemeenteadviseur Kerk in Actie Interactief Jilles de Klerk (j.de.klerk@kerkinactie.nl). Kerk in Actie steunt *World Relief Cambodja*. Ook u kunt dit project steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. projectnr. Z 009431.

Hoe onderhoud je het contact met je gemeente over het 'Hope' programma?

'De gemeente is ontzettend meelevend. Ik houd een weblog bij (lydiadewilde.waarbenjij.nu). Gemeenteleden kunnen zo mijn belevenissen lezen. Soms laten ze een berichtje achter. De weblogs worden uitgeprint en in de kerk op een prikbord gehangen. Wanneer ik terug ben, ga ik allereerst een presentatie geven met beeldmateriaal over mijn bevindingen. Ook in de kindernevendienst wil ik over 'Hope' vertellen, vooral over Vannak, de jongen voor wie de kinderen sparen. Verder wil ik een gemeenteavond organiseren om te vertellen over het 'Hope' programma en over alles wat ik in Cambodja beleefd en gedaan heb. Ik wil ook dankbaarheid voor al het goede waarmee wij leven overbrengen.'

Paula van Cuilenburg is eindredacteur van Vandaar.

Zending: springlevend

Landelijke Zendingsdag

Het bruiste op zaterdag 10 april 2010 in de gebouwen van het Protestant Landelijk Dienstencentrum in Utrecht: de eerste Landelijke Zendingsdag van Kerk in Actie.

Ruim honderddertig mensen uit plaatselijke gemeenten en ongeveer dertig buitenlandse partners uit Afrika en Azië waren bijeen op deze feestelijke dag. Het evenement was een initiatief van de afdeling Zending in samenwerking met de gemeenteadviseurs Interactief.

Omslag in beeld van zending

Rommie Nauta, hoofd van de afdeling Zending, gaf aan het begin van de dag al aan dat er een grote omslag heeft plaatsgevonden in het beeld van zending. 'Als jong meisje wilde ik de zending in: arme mensen helpen en rondrijden in een jeep. Later werd ik uitgezonden namens de gereformeerde kerken als docente op een theologische opleiding en de jeep bleek een Toyota pick-uptruck. Maar wat niet veranderd is, is dat we onze inspiratie halen uit de verhalen van de Bijbel en dat die een onuitputtelijke bron zijn van bemoediging en bevrijding.'

Spreekers

Hoofdgasten van de dag waren Jan Greven, oud-hoofdredacteur van *Trouw*, en Kathleen Ferrier, Tweede Kamerlid voor het CDA. Kees Posthumus, eindredacteur van *Woord & Dienst*, kreeg hen vlot aan de praat over hun eigen achtergrond in de zending en daagde hen uit aan te geven waarom

zending ook anno 2010 zo belangrijk is. Voor Jan Greven, die een reis naar Zambia had gemaakt om zich persoonlijk op de hoogte te stellen van hedendaags zendingswerk, gaat het primair om de blik van de kerk naar buiten. 'Het is in Afrika nog erger dan toen ik er zelf als docent werkte van 1972 tot 1974. Er is meer armoede, vooral door corruptie en slecht bestuur, en de aidsepidemie is erbij gekomen. De discussie gaat ook nog steeds over westerse of Afrikaanse theologie. Maar dat maakt zendingswerk niet minder belangrijk.' Hij riep de aanwezigen op vooral zelf op reis te gaan: 'Ga op reis naar partnerkerken en laat je blik verbreden. Hoor van de mensen daar hoe ze het doen en zie je zelf in de blik van de ander.'

Kathleen Ferrier had als zendingswerker in Chili en als coördinator van migrantenkerken in Nederland (SKIN) destijds ervaren hoe geloof een geweldige kracht is in het leven van mensen. 'Geloof maakt dat je vertrouwt op de dag van morgen en dat dingen kunnen veranderen.' Geloven over grenzen heen begint volgens Ferrier dichtbij huis. Zij deed een vurig beroep op de aanwezige ZWO-commissies om contact te leggen met migrantenkerken in de eigen woonplaats. 'Doe niet zoals die kerkelijke

gemeente die me zei: 'We kunnen niet onze kerkzaal zomaar uitlenen aan de Ghanese migrantenkerk, want we geven onze steun al aan een project in Ghana.'

Vuur van Christus

Het verdere programma van de dag bestond uit een wandeling in groepen door het Dienstencentrum en het aangrenzende Hendrik Kraemer Instituut, waar zendingswerkers hun

opleiding krijgen. De wandelgroepen konden in workshops in gesprek gaan met buitenlandse partners uit Ghana, Pakistan en Bangladesh, en met uitgezonden medewerkers van Kerk in Actie. Ze kregen een tipje van de sluier opgelicht hoe nu eigenlijk in Utrecht de keuze van een project tot stand komt. Ook kregen ze praktische tips mee over het maken van een zendingsdienst, over fondsenwerven en over Interactief (zie ook de tekst in het kader).

Er was muziek uit Indonesië, liederen uit Afrika, en een oosters-orthodoxe kapel met iconen. Cocktails uit Cuba brachten verfrissing. De deelnemers gingen niet met lege handen naar huis: ieder mocht iets grabbelen of touwtrekken uit de rijkdom aan zendingssouvenirs die in Utrecht verzameld zijn in de loop der jaren. Bij de slotviering verscheen de een met een tropenhelm en de ander met een batik kleed gewikkeld rond de broek. Het vuur van Christus, dat ieder had geïnspireerd deze dag, stond centraal in die slotviering.

Volgend jaar weer

Enkele reacties van de deelnemers na afloop: 'Fantastische dag.' 'Zeer inspirerend. Zó wil ik me weer een tijdje inzetten voor het werk van ZWO.' 'Ik heb er zin in om hiermee aan de slag te gaan in onze gemeente.' 'Fijn om mensen uit andere ZWO-commissies te ontmoeten.' 'Zo komen Zending en actieve ZWO-leden bijeen. Volgend jaar weer!'

Heleen Zorgdrager was coördinator van de Landelijke Zendingsdag 2010. Zij is relatiebeheerder Europa, afdeling Zending, ICCO & Kerk in Actie.

Spreekers Jan Greven en Kathleen Ferrier

Op www.kerkinactie.nl/zending is een filmpje te zien dat een impressie geeft van deze dag. Bij de afdeling Zending is de brochure *Zendingsdienst in vier stappen* te bestellen, tel.: (030) 880 17 48 of e-mail: marjon.boerman@iccoenkerkinactie.nl. De brochure *Fondsenwerving Zo leuk kan het zijn!* kunt u bestellen bij de webwinkel van Kerk in Actie. Meer informatie over Interactief is te vinden op www.kerkinactie.nl/interactief.

Vrede is meer dan het zwijgen van wapens

Sterke vrouwen in Uganda en Afghanistan

Vrouwen en conflictsituaties - een combinatie die garant lijkt voor problemen: geweld, weinig rechten en verkrachtingen. Soms gloort er hoop, wanneer een vrouw opstaat, vastbesloten de situatie te veranderen.

Ruth Oijambo Ochieng in Uganda en Orzala Ashraf in Afghanistan zijn zulke bijzondere vrouwen. De vrouwen zijn boegbeelden van de ICCO campagne *Vrouwen Staan Sterker*.

Verhalen in Uganda

Op het toneel wordt een stuk gespeeld met waargebeurde fragmenten uit de burgeroorlog in Uganda. 'De gruwel wordt preciezer benoemd dan ooit tevoren,' vertelt Elise Kant, medewerkster van ICCO & Kerk in Actie, over het toneelstuk dat ze in Uganda zag. 'De mensen die het verhaal vertellen, zijn geen kleine gebroken mensen, maar mensen die zijn opgestaan na gruwelijke ervaringen, zoals het vermoorden van mensen en verkrachtingen van vrouwen door meerdere mannen. Meer dan twintig jaar hebben de Ugandezen enorm geleden onder deze oorlog. Op het

toneel gaan klappertjespistolen, maar uit het publiek klinkt gelach en rumoer. Het is een overweldigende ervaring van energie en kracht. Zo groot dat je daarmee de hele omgeving van licht zou kunnen voorzien. Hoe beschrijf je dat gevoel? Heel even stijgen zo'n tweehonderd mensen boven zichzelf uit en ervaren ze de overdonderende kracht van een gemeenschap die viert dat ze er ondanks alles nog is en dat er nu vrede heerst.'

Schaamte

Veel vrouwen in Uganda durven niet openlijk te praten over hun oorlogservaringen. Vaak uit schaamte maar ook vanwege de angst voor verstoting. Ze zijn getraumatiseerd en kunnen hun ervaringen niet goed verwerken. Ruth Oijambo Ochieng, directrice van de organisatie *Isis-Wicce*, zet zich in om de vrouwen hierbij te helpen. Dit doet deze

Vrouwen Staan Sterker is een campagne van ICCO. Zie ook:

www.vrouwenstaansterker.nl. Op die site staat meer informatie over Ruth Oijambo Ochieng en Orzala Ashraf en andere vrouwen die zich sterk maken voor vrouwen in (post)conflictlanden. Zij worden hierin gesteund door de VN-resolutie 1325. Deze resolutie is gericht op de verbetering van de positie van vrouwen in conflictgebieden bij vredesprocessen en wederopbouwprogramma's.

Ruth Oijambo Ochieng is directrice van *Isis-Wicce (Isis – Women's International Cross Cultural Exchange)*, een organisatie die vrouwen, die slachtoffer geworden zijn van geweld door conflicten en oorlogen, een stem geeft. De organisatie werd in 1974 opgericht in Geneve. Sinds 1993 heeft de organisatie haar thuisbasis in Kampala, de hoofdstad van Uganda.

Kerk in Actie steunt *Isis-Wicce*. Ook u kunt *Isis-Wicce* steunen door een bijdrage over te maken op rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. projectnr. W 009337.

In Afghanistan steunt Kerk in Actie het project *CCA*, dat hulp biedt bij traumaverwerking van kinderen in Kabul. Ook dit project kunt u steunen. Vermeld dan het projectnr. K 010704.

Ruth Oijambo Ochieng in gesprek met ICCO ambassadeur Jacobine Geel (2008)

organisatie door middel van toneelstukken en gespreks- en trainingsgroepen. 'Het duurt soms weken, maanden zelfs jaren voordat vrouwen hun oorlogsverhalen met ons delen. De schaamte zit diep en wanneer vrouwen naar buiten komen met hun verhaal worden ze lang niet altijd gehoord. Naar mannen wordt veel eerder geluisterd,' aldus Ruth. Via toneelstukken, waarin waargebeurde verhalen worden nagespeeld, wil zij vrouwen een podium bieden. Door het zien van verhalen die vergelijkbaar zijn met die van henzelf beseffen de vrouwen dat ze niet de enige zijn die afschuwelijke dingen hebben meegemaakt. Dit maakt het voor hen gemakkelijker om te praten.

Sterk zijn

Ruth Oijambo Ochieng hoort tijdens haar werk de meest gruwelijke verhalen. Dat is niet altijd gemakkelijk. 'Je moet een sterke

vrouw zijn om deze verhalen te kunnen aanhoren. Maar ik put kracht uit de mensen die ik weet te helpen.' Daarnaast haalt ze inspiratie uit haar opvoeding: 'Mijn ouders leerden me dat het belangrijk is om mensen gelukkig te maken. Het gaat niet om grote auto's, niet om directeurschappen. Het gaat erom inzicht te krijgen in het leven van anderen en waar leed is te zeggen: 'Dit moet nu veranderen!''

Verandering van denken

Ruth Oijambo Ochieng doet er alles aan om de situatie van vrouwen in Uganda te verbeteren. Behalve toneelstukken en gespreks- en trainingsgroepen richt ze zich via *Isis-Wicce* ook op het voeren van lobby bij bestuurders. 'We willen politici op lokaal, nationaal en regionaal niveau aansporen vrouwen te beschermen en hen meer te betrekken bij vredesprocessen,' aldus Ruth. Veel Ugandese vrouwen, met name uit kleine, afgelegen dorpen, weten niet goed wie hen bestuurt en kennen hun rechten niet. *Isis-Wicce* wil hen hierop wijzen en hen informeren. Want vrede komt pas echt op gang als iedereen erbij betrokken wordt. Ruth: 'Vrede is meer dan het zwijgen van wapens: het gaat om een verandering van denken, zowel bij mannen als bij vrouwen.'

Vluchtelingenkamp in Afghanistan

Ook de Afghaanse Orzala Ashraf maakt zich sterk voor de positie van vrouwen. Orzala moest al op jonge leeftijd vluchten naar buurland Pakistan vanwege oplopende spanningen tussen de Russen en de Afghanen. Begin jaren negentig vorige eeuw leidden deze spanningen tot een burgeroorlog. Orzala kwam terecht in een vluchtelingenkamp. Dit had een enorme impact op haar: 'Van de strenge islamitische autoriteiten in het kamp moest ik ineens een hoofddoek dragen. Ook mocht ik niet zonder man over straat. Ik voelde me een gevangene.' Orzala vond het vooral erg dat ze een jaar lang niet naar school kon gaan. In het vluchtelingenkamp waren toen nog geen onderwijzers. 'Ik vond het verschrikkelijk om aan huis gekluisterd te zijn,' vertelt ze. 'Hierdoor besepte ik des te meer hoe belangrijk het is om naar school te kunnen gaan.'

Stiekem lesgeven

Toen de taliban aan de macht kwam, werd het onderwijs aan meisjes verboden. Voor Orzala reden om de meisjes in haar geboorteland te helpen. Eind jaren negentig vorige eeuw richtte ze, samen met een man en een vrouw uit het vluchtelingenkamp, de organisatie *HAWCA* (*Humanitarian Assistance for the Women*

Orzala Ashraf (2009)

and Children of Afghanistan) op. Vervolgens reisde ze af naar Afghanistan om jonge meisjes te leren lezen en schrijven. Ze richtte er een netwerk op van vrouwen die stiekem les durfden te geven aan meisjes uit de nabije omgeving. 'Vanuit Pakistan reisde ik heen en weer. We zorgden voor boeken, schrijfspullen en een klein beetje geld voor de docenten. Alles in het geheim, want de taliban mocht van niets weten.'

Gevaarlijk

De werkzaamheden van Orzala waren zeker niet zonder gevaar. Zo was ze altijd op stap met een mannelijke reispartner omdat vrouwen niet het huis uit mochten zonder een verwant mannelijk familielid. Meestal waren de mannen met wie ze reisde geen familie, maar bekenden uit het kamp die ze 'oom' noemde. Orzala: 'De mannen hadden er geen problemen mee. In veel gevallen had ik hun vrouwen bijgestaan toen zij ziek waren. Ze wilden graag iets terugdoen.'

Hoewel Orzala probeerde zo voorzichtig mogelijk te werk te gaan, werd ze regelmatig geschaduw door de taliban. De taliban wist dat ze iets deed voor een niet-gouvernementele organisatie, maar wist niet precies wat dat werk inhield. In 2001 werd Orzala

verraden door twee vrouwen die haar bij een van de huiskamerlessen hadden gezien. Gelukkig wist ze op tijd te vluchten naar Pakistan, maar de onderwijzeres werd gearresteerd. Orzala realiseerde zich dat ze groot gevaar zou lopen, wanneer ze terug zou keren naar haar geboorteland.

Vrouwenrechten op de agenda

Inmiddels is het taliban-regime gevallen en kan Orzala haar werkzaamheden voor *HAWCA* relatief veilig uitvoeren. Naast de scholingsprojecten, richt *HAWCA* zich nu ook op opvanghuizen voor mishandelde vrouwen en op lobbyactiviteiten voor vrouwenrechten. Verandering komt ondanks alle inspanningen maar langzaam op gang. Met name op het platteland. Orzala: 'Nog steeds zijn er streng islamitische groepen in Afghanistan die niet willen dat vrouwenrechten op de agenda komen. Deze groepen zijn invloedrijk.' Toch geeft ze niet op. 'Laatst zag ik iemand die ooit als angstige meisje bij ons aanklopte. Ze kon niet lezen of schrijven, was misbruikt en weggelopen. Nu is ze politieagente: een sterke vrouw in een mannenwereld. Als ik dat zie, heb ik genoeg energie om nog heel veel jaren door te gaan.'

Minder pretentie, meer ambitie!

Ontwikkelingssamenwerking ter discussie

De meningen over ontwikkelingssamenwerking zijn verdeeld. Als bijdrage aan het debat schreef de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) het rapport: *Minder pretentie, meer ambitie*.

Welke opvattingen zijn er zoal als het gaat om ontwikkelingssamenwerking? En welke motieven? ICCO & Kerk in Actie bezinnen zich op het rapport.

Twee uitersten in het debat

De ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties (UNDP) rapporteert dat in de ontwikkelingslanden flinke vooruitgang is geboekt, al gaat het langzamer dan verwacht. De gemiddelde levensverwachting is toegenomen, de kindersterfte is gehalveerd en de armoede is afgenomen. Het andere uiterste in het debat is de opvatting dat ontwikkelingshulp armoede en corruptie in stand houdt. En dat de ontwikkelingsagenda vooral westerse belangen dient en dat er na ruim een halve eeuw niet veel veranderd is.

Motieven

Het WRR-rapport noemt de morele opdracht en het welbegrepen eigenbelang als de twee belangrijkste motieven voor ontwikkelingssamenwerking.

De morele opdracht is het oudste motief. Het komt voort uit de christelijke traditie en leidt vooral tot directe armoedebestrijding en hulpverlening. Het rapport gebruikt voor investeringen in directe armoedebestrijding, gezondheidszorg, drinkwatervoorziening en basisonderwijs provocerend de term 'palliatieve zorg' en is van oordeel dat die zorg beter stopgezet kan worden.

Ontwikkelingshulp is volgens de WRR in relatie tot dit motief 'versplinterd' in een veelheid van (kleine) projecten. Ook de groeiende directe persoonlijke betrokkenheid, zoals die bijvoorbeeld vorm krijgt in het werk van Kerk in Actie - Interactief, maakt volgens de WRR deel uit van deze versplintering.

Het welbegrepen eigenbelang legt het accent bij het oplossen van de grote en gemeenschappelijke structurele vragen in de wereld. Denk hierbij aan thema's als klimaat, veiligheid en duurzame financieel-economische systemen. De WRR geeft dit motief prioriteit: Er moet meer aandacht zijn voor economische ontwikkeling en

Nederland kan zich toeleggen op de thema's water en landbouw. Geadviseerd wordt ontwikkelingshulp op tien landen in de Sub-Sahara te concentreren en de uitvoering te laten bij een professionele organisatie, een andere dan die van het ministerie. Wel waarschuwt het rapport dat er geen 'Grote Theorie' is die de oplossing voor alle problemen kan bieden.

Vragen bij het rapport

Hoe bestrijd je armoede?

Het rapport stelt dat armoedebestrijding bij ontwikkelingsorganisaties alleen maar als 'zorgen voor de armen' in beeld komt. ICCO & Kerk in Actie zijn echter de fase van 'barmhartigheid zonder gerechtigheid' allang voorbij. Zij hanteren een brede manier van armoedebestrijding waarbij sociale, economische en politieke elementen in samenhang worden geplaatst. Investeren in onderwijs en gezondheidszorg leveren weliswaar geen directe productie op maar zijn wel van betekenis voor de lange termijn.

Meer investeren in de economische en productieve sector?

Het pleidooi om meer te investeren in de economische en productieve sector is positief als we bijvoorbeeld kijken naar de landbouw waar investeringen hard nodig zijn voor de realisering van voedselzekerheid. Hier gaat het ook om vragen van structurele aard. Westerse landen steunen de landbouwsector in ontwikkelingslanden wel met één miljard dollar per jaar, maar Europa subsidieert tegelijkertijd de eigen landbouwsector met vijftig miljard per jaar.

Nadruk op economische groei?

Het rapport veronderstelt dat (duurzame) economische groei aan de basis staat van ontwikkeling en dat armoede dan vanzelf verdwijnt. Maar de betrekkelijk kleine ontwikkelingssector kan hier nauwelijks invloed uitoefenen. Mondiaal gaat er per jaar rond honderdtwintig miljard dollar in om, een bedrag dat ongeveer gelijk staat aan het jaarlijkse bonuscircuit in de bankensector. We stuiten hier op politieke

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) heeft onlangs een rapport uitgebracht met als titel *Minder pretentie, meer ambitie: Ontwikkelingshulp die verschil maakt* (rapport nr. 84, Amsterdam University Press 2010). Zie ook: www.wrr.nl.

vragen waar het rapport onvoldoende op reflecteert.

Wat is de rol van particuliere organisaties?

Het rapport besteedt vooral aandacht aan de overheidshulp en heeft nauwelijks aandacht voor de rol van de verschillende particuliere organisaties. De opmerking over het stelsel van medefinanciering, waarin particuliere organisaties zoals de ICCO-Alliantie te vanzelfsprekend subsidies zouden opstrijken, wordt niet onderbouwd.

Vragen aan ICCO & Kerk in Actie

Het rapport stelt vragen die ICCO & Kerk in Actie ter harte kunnen nemen. Een daarvan is de vraag hoe zij de achterban duidelijk kunnen maken dat de morele opdracht en het welbegrepen eigenbelang niet los van elkaar gezien kunnen worden.

Jac Franken is beleidsmedewerker Expertisecentrum Protestantse Kerk in Nederland.

Zingeving hoort bij ontwikkeling

Reactie op het WRR-rapport

Ontwikkelingssamenwerking moet anders, maar hoe? Het WRR-rapport *Minder pretentie, meer ambitie* heeft de tongen de laatste tijd behoorlijk los gemaakt. Jan van Doggenaar geeft zijn visie.

Van Doggenaar: '*Minder pretentie, meer ambitie* is een gedegen, kritisch rapport dat om een breed debat vraagt. Als het rapport een ding duidelijk maakt, is het dat de vraag 'wat ontwikkelingssamenwerking bereikt heeft' moeilijk te beantwoorden is.'

Minder pretentie, meer ambitie: op welke gebieden geldt dit voor ICCO & Kerk in Actie?

'Het relativeren van ontwikkelingssamenwerking is een goede zaak. Ontwikkelingsorganisaties zijn soms te pretentius. We moeten niet denken dat hulp dé oplossing is. Het is lastig om exacte resultaten van ontwikkelingssamenwerking aan te geven, er zijn namelijk meerdere factoren die ontwikkeling beïnvloeden. We moeten echter wel leren van onze successen en fouten zodat onze activiteiten effectiever worden. Ik vind het goed dat het rapport pleit voor het doorbreken van het isolement waarin de sector ontwikkelingssamenwerking zich bevindt. Dit advies nemen wij al ter harte: we werken onder andere samen met het bedrijfsleven en de overheid.'

Het rapport legt de nadruk op economische ontwikkeling. Is dit een verstandige keuze?

'Economische ontwikkeling is belangrijk. Het rapport heeft echter een blinde vlek voor andere essentiële aspecten zoals onderwijs en gezondheidszorg. Dit doet geen recht aan het belang van deze sectoren voor het welzijn van mensen en de invloed daarvan op economische ontwikkeling. Het rapport blijft te veel op macroniveau steken: het gaat vooral over staten en landen. De menselijke factor wordt onvoldoende belicht, terwijl onze organisatie daar juist naar op zoek is. Het gaat ons uiteindelijk om een betere toekomst voor vrouwen, mannen en kinderen.'

Op welke manier zorgt het maatschappelijk middenveld voor ontwikkeling?

'De organisaties die zich bezighouden met het maatschappelijk middenveld worden

door het rapport ten onrechte afgeserveerd. Er is een rotsvast vertrouwen in de overheid als oplosser van alle problemen. Het maatschappelijk middenveld is echter essentieel, het speelt een eigen rol, bijvoorbeeld richting de overheid. Armoede en onrecht hebben vaak te maken met een ongelijke verdeling van de macht. Bij het politieke aspect van ontwikkeling kan het maatschappelijk middenveld eraan bijdragen dat ongelijke machtsverhoudingen worden doorbroken en mensen een stem krijgen. De overheid heeft de plicht verantwoordelijkheid af te leggen aan de lokale bevolking.

Hier kunnen ook wij iets van leren: we moeten verantwoordelijkheid afleggen aan onze achterban en partners, zij dienen op hun beurt verantwoordelijkheid aan hun samenleving af te leggen.'

Welke rol kan religie spelen bij ontwikkeling?

'Religies en religieuze instellingen spelen een belangrijke rol bij ontwikkeling, denk ook hier aan onderwijs en gezondheidszorg. Zelf zouden we de christelijke identiteit van onze organisatie centraler moeten stellen.

Ontwikkelingssamenwerking raakt aan zingeving: het is meer dan een technocratisch proces. De situatie in het Midden-Oosten is een voorbeeld. Omdat de verbondenheid met het Joodse volk een belangrijke rol speelt, is het voor ons geen eenvoudige zaak. Het beleid van zowel ICCO als Kerk in Actie voor deze regio is niet op alle vlakken hetzelfde. Toch kunnen we complementair werken.

Een ander voorbeeld is homoseksualiteit. Veel mensen in Afrika worden gemarginaliseerd vanwege hun seksuele geaardheid. We geloven echter dat er ook voor hen een plaats moet zijn. Hierover praten we met partnerorganisaties: we respecteren elkaar, maar we accepteren niet alles.'

Wat betekent het rapport voor het beleid van ICCO & Kerk in Actie?

'We moeten verder nadenken over medeverantwoordelijkheid. De regionale raden

Jan van Doggenaar

dienen verantwoordelijkheid aan de lokale samenlevingen af te leggen. Het rapport stelt de vraag waartoe ontwikkelingssamenwerking oorspronkelijk bedoeld was. Wij moeten onszelf deze vraag ook stellen. Daarnaast dienen we de meerwaarde van het maatschappelijk middenveld helder te maken. Het rapport ziet India als succesverhaal, het maatschappelijk middenveld daar moet echter nog verder ontwikkeld worden. Er zijn veel armen die niet van de rijkdom profiteren, zoals de kastenlozen. De relatie met deze groep is essentieel.'

'Het is jammer dat het werk van ICCO & Kerk in Actie in delen van onze achterban zo weinig leeft en dat er soms meer aandacht lijkt te zijn voor binnenkerkelijke perikelen. Ik hoop dat het rapport laat zien dat er méér in de wereld is en dat het bijdraagt aan reflectie. We krijgen allemaal te maken met nieuwe mondiale ontwikkelingen en we zouden moeten streven naar een gemeenschappelijk eigenbelang.'

Jan van Doggenaar is Internationaal Programma Directeur van ICCO & Kerk in Actie.

Hulp blijft nodig na aardbeving Haïti

Op 12 januari 2010 werd Haïti getroffen door een zware aardbeving. De beving vond plaats 25 kilometer ten zuidwesten van de hoofdstad Port-au Prince. Meer dan 230.000 mensen vonden de dood. Ruim anderhalf miljoen mensen raakten dakloos.

De ACT Alliance (*Action by Churches Together*), die ook namens ICCO & Kerk in Actie werkt, heeft kort na de aardbeving ruim 150.000 mensen geholpen door te zorgen voor voedsel, water, onderdak en sanitaire voorzieningen. Ook gaf zij medische hulp waar nodig. De ACT Alliance werkt met talloze lokale organisaties. Ze biedt hulp aan de meest kwetsbare slachtoffers van de aardbeving.

Netwerk van kerken redt levens

Kerken en andere sociale netwerken in Haïti en in de Dominicaanse Republiek werken samen met leden van de ACT Alliance aan beide zijden van de grens tussen deze landen. Hun inspanningen zijn cruciaal voor de duizenden mensen die door de aardbeving getroffen zijn. Het gaat vooral om gebieden die niet bereikt worden door internationale humanitaire organisaties. Lokale netwerken en zelfhulpgroepen zijn vaak als enige actief in het bieden van hulp; de ACT Alliance werkt dan ook met hen samen. Een voorbeeld is de organisatie KORAL, partner van ICCO & Kerk in Actie, die in het verleden ook al met de ACT Alliance samenwerkte vanwege overstromingen. Nu worden de mensen, die Port-au Prince verlaten hebben, geholpen met voedsel en het opzetten van kleine economische activiteiten, zodat ze weer in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Wederopbouw

Ondanks logistieke uitdagingen en vele sociale problemen in Haïti, die er al voor de aardbeving waren, vertelt Tommy Bouchiba, regiodirecteur van ACT (diakonie en noodhulp), dat humanitaire hulp daar komt waar deze nodig is! 'Wederopbouwprogramma's zijn al van start gegaan. De humanitaire situatie is verbeterd,' aldus Bouchiba. De ACT Alliance heeft een belangrijke bijdrage aan deze verbetering geleverd.

Vluchtelingen

Er is weinig bekend over de omstandigheden van de grote groep mensen die naar het platteland is gevlucht. Wel is duidelijk dat de voedselprijzen enorm gestegen zijn en dat de dorpsgemeenschappen grote moeite hebben de nieuwkomers bij te staan omdat zij zelf al weinig hebben. Wat het nog moeilijker maakt, is dat niemand weet hoe lang deze situatie duurt. Immers, wederopbouw van de huizen en de leefomgeving van de vluchtelingen lijkt nog heel ver weg. Bovendien bestaat het risico dat de boeren hun pootgoed opeten en delen met gevluchte familieleden en vrienden. Dat brengt de landbouwproductie in gevaar. GRAMIR, een andere partner van ICCO & Kerk in Actie, heeft daarom een project opgezet dat erop gericht is zowel boeren als vluchtelingen te helpen: de ene groep met zaai- en pootgoed, de andere groep met krediet zodat mensen

ICCO & Kerk in Actie ondersteunen leden van de ACT Alliance, het internationale noodhulpnetwerk van de Wereldraad van Kerken en de Lutherse Wereldfederatie, in Haïti bij het geven van noodhulp en bij het verrichten van opbouwwerkzaamheden in het door de ramp getroffen gebied.

ICCO & Kerk in Actie hebben reeds drie miljoen hiervoor overgemaakt. Ook u kunt Haïti en andere rampgebieden steunen door middel van een gift op rekening 456 van Kerk in Actie, o.v.v. noodhulp.

kleine bedrijfjes, als bijvoorbeeld timmerman of marktvrouw, kunnen opzetten.

Hulp gaat door

Leden van de ACT Alliance zullen doorgaan met hun activiteiten met de hoop nog meer mensen te bereiken. De aandacht blijft gericht op woningen, watervoorzieningen, sanitair, voedseldistributie, maar ook op distributie van andere noodzakelijke producten. Vooral tenten blijven belangrijk in het huidige Haïtiaanse regen- en orkaanseizoen. Hoewel de noodhulpfase nog in volle gang is, worden ook activiteiten opgezet die mensen helpen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Kleine zelfstandigen worden ondersteund in het opzetten van een eigen bedrijf.

Els Hortensius, relatiebeheerder Haïti bij ICCO & Kerk in Actie, was in maart 2010 in Haïti. Zij vertelt: 'De ACT Alliance heeft inmiddels al ruim 150.000 mensen kunnen bereiken. Ook probeert ze te helpen met de inzet van psycho-sociale hulpverleners, bij wie de lokale ACT werknemers eveneens terecht kunnen. Met deze psycho-sociale hulpverlening bereik je misschien weinig mensen, maar is wel van grote waarde voor deze mensen.'

Paula van Cuilenburg is eindredacteur van Vandaar.

Vrouw na voedseldistributie in Port-au Prince

Dit artikel is medegebaseerd op teksten van Chris Herlinger en Nils Carstensen (www.act-intl.org) en van Els Hortensius. In november 2008 had Els Hortensius in veel gunstiger omstandigheden Haïti bezocht. U kunt daarover lezen in het artikel *Living Letters* in het juninummer van *Vandaar* 2009.

Berichten

Vrede door vriendschap

Collecte zomerzending

'Ik wil het licht van Christus laten schijnen door mijn leven met moslims te delen,' aldus Gladys, een van de veertig studenten van de *Near East School of Theology* (NEST) in Beiroet (Libanon). De studenten zijn gemotiveerde christenen die opgeleid worden tot predikant, diaken, catecheet of godsdienstleraar. De kerken in het Midden-Oosten hebben hen hard nodig. Op pagina 15, *Standplaats Libanon*, kunt u er meer over lezen. Met de collecte zomerzending op 22 augustus 2010 steunt u de NEST. U kunt uw bijdrage ook overmaken op rekening 456 van Kerk in Actie o.v.v. collecte zomerzending.

Doe een beroep op buitenlandse theologiestudenten!

Van september tot en met november 2010 zal een groep buitenlandse studenten de Vrije Universiteit in Amsterdam bezoeken. Dit in het kader van 'Breuken en Bruggen': een samenwerkingsproject van de afdeling Zending van Kerk in Actie en de Vrije Universiteit. Het gaat om dertien theologiestudenten afkomstig uit diverse landen. Onderdeel van hun programma is een bezoek aan plaatselijke gemeenten. De studenten kunnen een bijdrage leveren op een gemeenteavond of een ZWO-bijeenkomst, of meedoen in een dienst. U wordt van harte uitgenodigd een beroep op hen te doen.

Nadere informatie: Prof. dr. J.H. de Wit, tel.: (020) 598 66 19 of e-mail: jh.de_wit@th.vu.nl.

Nieuwe vormgeving Vandaar

Het septembernummer van *Vandaar* zal er anders uitzien dan u gewend bent. Het komt uit in een nieuwe vormgeving, zoals ook *Kerkinformatie* in januari van dit jaar een nieuw jasje kreeg. De vormgeving van de bladen en die van de website van Kerk in Actie en van de Protestantse Kerk in Nederland worden op elkaar afgestemd. De communicatie wordt daarmee verbeterd. *Vandaar* blijft u echter als vanouds informeren over het werk van Kerk in Actie en ICCO en laat zien hoe uw geld verantwoord besteed wordt.

Anmar Hayali Migratie en diversiteit: bedreiging of kans?

Column

Dit jaar is door Conference of European Churches (CEC) en Churches' Commission for Migrants in Europe (CCME) uitgeroepen tot het Jaar van de Migratie. Een jaar om stil te staan bij het verschijnsel migratie. Een jaar van reflectie. Echter, bij stilstaan moet het niet blijven. Migratie brengt uitdagingen met zich mee. Zeker in Nederland. Hoe gaan we om met een ongekende diversiteit van culturen, tradities en geloofsovertuigingen? Juist in die uitdagingen schuilen kansen.

Migratie doet iets onbeschrijflijks met je. Migratie verandert en vormt je. Zeker als je gedwongen bent om de omgeving die je vertrouwd is te verlaten. Als ik terugkijk op alles wat ik heb meegemaakt, dan is het alles behalve logisch of voorspelbaar. Als kind van een van huis uit christelijke familie ben ik opgevoed met het christelijk geloof en de Bijbelse verhalen. In mijn geboorteland Irak hebben veel Bijbelse gebeurtenissen plaatsgevonden. Veel daarvan gaan over migranten. Toch heb ik nooit gedacht dat ik zelf ooit een migrant zou worden. Of dat mijn familie en ik – tredend in de voetsporen van Abraham, de aartsvader van de migranten – Mesopotamië (het huidige Irak) zouden moeten verlaten.

Abraham gehoorzaamde God en migreerde vrijwillig. Voor ons – als christenen in een land waar christenvervolgung aan de orde van de dag is – en voor vele anderen was er geen sprake van vrijwillige migratie. Vluchten uit Irak betekende het begin van een periode van grote onzekerheid. Onderweg naar een onbekend bestaan.

De zwarte periode van vluchten en asielzoeker zijn werd bekroond met de schok van ons leven: Nederland is geen christelijk land meer. Tienduizenden mensen verlaten de kerk jaarlijks. De teleurstelling zorgde jaren voor een nogal eenzaam bestaan. Terwijl elders in de wereld christenen liever de dood in de ogen kijken dan Christus te verloochenen, geeft men hier zomaar op met datzelfde geloof dat velen staande en gaande houdt.

In de jaren die volgden heb ik pas de pijn van het verleden kunnen verwerken. Daarin speelde het geloof in Christus de genezende hoofdrol. Bovendien hebben de verrijkende contacten met medechristenen uit diverse denominaties en culturen mij kracht gegeven. Deze contacten zijn enorm gegroeid nadat ik vorig jaar bij Samen Kerk in Nederland (SKIN) ben gaan werken en ik in aanraking ben gekomen met de vele hechte en vitale christelijke migrantengeloofsgemeenschappen. Sindsdien is mijn leven een groot meeslepend avontuur. Een wereldreis in eigen land. Die reis gun ik iedereen in Nederland. Ik hoop daarom dat 2010 een jaar is van ontmoeting, verbondenheid en partnerschap in Christus, die zelf migrant en vluchteling is geweest.

Anmar Hayali is sinds 1 oktober 2009 coördinator van Samen Kerk in Nederland (SKIN), een onafhankelijke landelijke vereniging van migrantenkerken en -geloofsgemeenschappen in Nederland.

Kerk in Actie ontvangt meer voor hetzelfde geld

Belastingvoordeel in tien minuten

'Ik gaf altijd al aan Kerk in Actie, maar niet notarieel,' vertelt Bendiks Cazemier. 'Tot ik in een folder van Kerk in Actie las over de voordelen van notarieel schenken. Alles wat ik notarieel geef, kan ik zonder vermindering aftrekken van mijn inkomstenbelasting.'

Een *notariële schenking* regelt u bij Kerk in Actie in twee klikken en tien minuten. En het heeft veel voordelen. U bespaart niet alleen veel tijd en papieren rompslomp. Maar ook geld. Uw gift is namelijk volledig aftrekbaar. Het verschil kunt u ten goede laten komen aan Kerk in Actie. Bovendien is het sinds kort mogelijk via het Protestants Landelijk Dienstencentrum notarieel te schenken aan uw eigen kerkelijke gemeente. U kunt dit in een en dezelfde notariële akte vastleggen. Er zijn slechts twee voorwaarden: een looptijd van minstens vijf jaar en een gift van minstens honderd euro per jaar aan Kerk in Actie.

Belastingvoordeel

Johanna is 74 jaar en woont alleen. Ze wil niet met haar eigen naam in *Vandaar*, want 'anderen hoeven niet te weten dat ik geld geef. Ik geef liever bij leven, zodat ik zeker weet dat het goed terecht komt.' Johanna

Notarieel schenken: voordelig voor alle betrokkenen!

is enthousiast over notarieel schenken: 'Vooral omdat het zo voordelig is. Notarieel schenken is belastingtechnisch aantrekkelijk: ik geef netto hetzelfde, maar Kerk in Actie krijgt meer.'

Notarieel schenken heeft ook praktische voordelen. 'Ik hoef niet steeds te bedenken hoeveel geld ik wil geven of kan missen. Dat is heel prettig,' vertelt een andere doneur. 'Vijf jaar lang geef ik volkomen automatisch aan Kerk in Actie, ik heb er geen omkijken meer naar.'

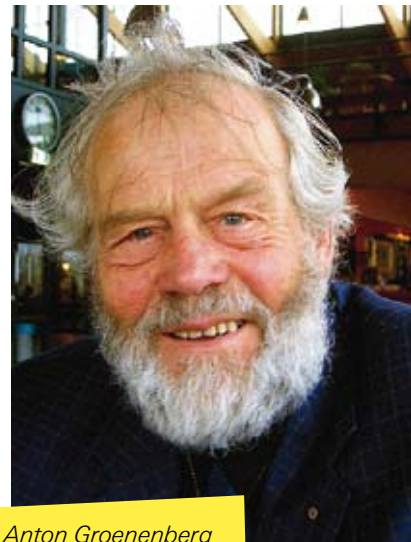
Ook Anton Groenberg laat zijn giften bij de notaris vastleggen. 'Goed geregeld, en gemakkelijk. Zo hoef ik niet steeds te beslissen wat en waaraan ik geef. Daar denk ik één keer goed over na, en neem dan een beslissing. Kerk in Actie regelt nu mijn giften. Precies zoals ik heb aangegeven, altijd op tijd, volkomen automatisch. Ik vind het belangrijk dat mijn financiële zaken goed geregeld zijn. Toen mijn moeder ouder werd, schreef ik jarenlang haar giro's uit. Ik hoop dat mijn kinderen me vaak bezoeken als ik ouder word, maar niet om mijn giften te regelen.'

Minder post

Notarieel schenken scheelt ook veel post. Wie notarieel schenkt aan Kerk in Actie, ontvangt alleen *Vandaar*, het donateursblad van Kerk in Actie. Geen acceptgiro's meer in de brievenbus, op een enkele uitzondering voor noodhulpacties na. Groenberg: 'Doordat ik al mijn giften in aktes heb laten vastleggen, nemen de verzoeken om bijdragen af. Minder post, minder zorgen.'

Vaste gevers

Kerk in Actie is gebaat bij vaste gevers. Op basis van die financiële zekerheid kunnen

Anton Groenberg

bijvoorbeeld partnerorganisaties reële plannen maken. Voor Anneke Roose was dit reden om via een notariële akte te geven. 'Ik vind het belangrijk dat Kerk in Actie weet waar ze op kan rekenen. Mijn man en ik geven structureel, vijf jaar lang aan Kerk in Actie. We hadden eerder al een notariële schenking, ook voor vijf jaar. Die liep in januari 2009 automatisch af. Dat vonden we jammer: we wilden nog wel vijf jaar! Daarom geven we opnieuw, vanaf januari 2010. Bijkomend voordeel is dat we onze giften aan de plaatselijke gemeente op dezelfde manier in een moeite regelen.'

Sommige mensen missen de spontaniteit bij automatische giften. Voor Anton Groenberg maakt het niet uit. 'Wat is het verschil als ik impulsief geef of mijn gift vastleg in een akte? Het is voor Kerk in Actie fijn om te weten waar ze aan toe is. Kerk in Actie kan dan ook op mijn vaste steun rekenen.'

Jorn Woudt is werkzaam bij communicatiebureau *Dirigo*.

Tip: Geef in dezelfde akte ook aan uw plaatselijke gemeente/diaconie. Die betaalt dan geen notariskosten, maar profiteert wel van de opbrengsten. In de akte geeft u aan hoeveel u schenkt aan Kerk in Actie en hoeveel aan uw plaatselijke gemeente/diaconie. Meer weten? Zie: www.kerkinactie.nl/ schenken of neem contact op met Henk Lubberts via tel.: (030) 880 14 56 of e-mail: h.lubberts@pkn.nl.

Standplaats: Libanon

Land: Libanon.
Hoofdstad: Beiroet.
Regeringsvorm: republiek.
Aantal inwoners: ruim vier miljoen.
Religie: christendom 39%, islam 60%, overig 1%.

Jaap Hansum en Ina Hansum-Ritmeester zijn met hun kinderen Joke, Peter en Inge sinds augustus 2009 uitgezonden naar Libanon door Kerk in Actie, de Gereformeerde Zendingbond en de Verenigde Protestantse Kerken in België. Jaap is werkzaam als docent Praktische Theologie aan de *Near East School of Theology* (NEST). Al meer dan vijftien jaar is NEST een vooraanstaand opleidingsinstituut waar studenten uit verschillende denominaties en landen worden opgeleid tot predikant of godsdienstleraar. Ina is betrokken bij een ontwikkelingsorganisatie waarbinnen christenen en moslims samenwerken op het gebied van onderwijs, medische zorg en gemeenschapsvorming.

Weggaan of blijven

Voor veel christenen in het Midden-Oosten is het een dilemma of ze weggaan of zullen blijven. Jaarlijks trekken vele, vooral jonge en hoogopgeleide christenen weg naar het Westen. Dikwijls omdat er in eigen land geen (passend) werk te vinden is. Soms omdat zij niet langer bestand zijn tegen de druk die samengaat met het christen zijn in een door de

Protestant in Libanon

Impressie van het werk van Jaap Hansum in een land waarin het christendom een minderheidsreligie is.

islam gedomineerde omgeving. De afgelopen tien jaar hebben wij in ons werk in Antwerpen-Noord intensief meegeleefd met migrantenfamilies afkomstig uit het Midden-Oosten. Het is boeiend om nu op te mogen trekken met broeders en zusters die in Libanon zijn gebleven.

De laatsten der Mohikanen

Gelet op de uittocht van christenen en de toenemende islamisering in de regio zou je geneigd zijn de 'achterblijvers' als de laatsten der Mohikanen te beschouwen. Voor deze sombere kijk is wel een aanleiding. In een recent gesprek met enkele studenten uit Palestina en Libanon werd me duidelijk dat onder een nieuwe generatie predikanten en godsdienstleraren de vrees leeft dat binnen de protestantse gemeenschap de laatste binnen afzienbare tijd het licht zal uitdoen. Gladys (23 jaar): *'Mijn grootste angst is dat het christendom in Libanon bin-*

nen dertig of veertig jaar zal zijn verdwenen.'

Engagement of isolement

Een spannende vraag is hoe kleine, kwetsbare en slinkende protestantse kerken zich in deze situatie opstellen. Kiezen zij ervoor om alle energie te steken in het eigen kerkelijk bedrijf om zo het hoofd boven water te houden? Of durven ze het aan om naar buiten te treden en een (bescheiden) bijdrage te leveren aan de samenleving? Ik vind het bemoedigend om in de *Near East School of Theology* (NEST) jonge getalenteerde gelovigen te leren kennen die zich geroepen weten om het koninkrijk Gods te dienen. Ze gaan voor een kerk die, hoe marginaal ook, een verschil wil maken in de eigen omgeving.

Vriendschap als cement

Inmiddels ken ik bijvoorbeeld verschillende Libanese studenten die van jongs af intense

vriendschappen onderhouden met moslims van dezelfde leeftijd en die straks als predikant of leraar graag bruggen willen bouwen in een verdeeld en versplinterd land. Sebouh (23 jaar): *'Ik zou mijn gemeenteleden willen stimuleren om vriendschappen met moslims op te bouwen. Het is het cement voor een goede samenleving. Door deze vriendschappen heen kan het licht van Christus schijnen. Maar ik zou ook aandacht willen geven aan de relaties tussen christenen onderling. Een versplinterde kerk in het Midden-Oosten doet namelijk afbreuk aan het christelijke getuigenis.'*

Ook Saleem kiest voor een open en betrokken manier van kerk zijn al verschilt hij met Sebouh van mening over de manier waarop: *'Als predikant zal ik vooral aandacht besteden aan degelijk onderwijs in de kerk zodat mijn gemeenteleden stevig in hun schoenen staan. Ik zou mensen afraden om actief deel te nemen aan een dialoog met moslims als er niet voldoende kennis is. Dat leidt alleen maar tot een negatief imago.'*

Eerstelingen

Hoe de toekomst voor het protestantisme in het Midden-Oosten uit zal pakken valt nog te bezien. De geestkracht van de aankomende predikanten en godsdienstleraren houdt de hoop levend dat zij niet de laatsten der Mohikanen zullen zijn, maar eerstelingen van een nieuwe tijd waarin het licht van Christus ondanks alles zal blijven schijnen.

Kerk in Actie draagt bij aan de uitzending van de familie Hansum en aan het werk van NEST. Ook u kunt dit doen door een bijdrage over te maken op rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. projectnummer Z 005301. Op 22 augustus 2010 is er een collecte voor NEST.

ZIJ MAAKT HET VERSCHIL

COLLECTE WERELDDIACONAAAT JUNI 2010

**KERK IN
ACTIE
GIRO 456**

WWW.KERKINACTIE.NL/WERELDDIACONAAAT

Protestantse Kerk

